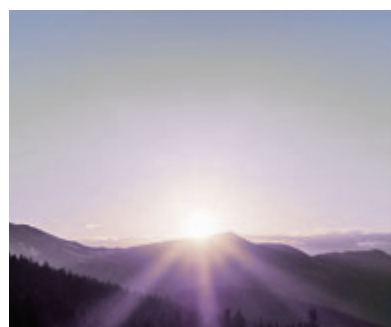

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

GEREFORMEERDE GEMEENTE
MARKNESSE

04 Zijn Naam
genaamd Jezus

06 Zijn Naam is
Immanuël

24 Volgorde van de Namen
van de Middelaar

De Heere Jezus in de kribbe gelegd

ds. C.J. Meeuse, Arнемuiden

Wat is dat voor Maria geweest toen ze haar Kind in de armen hield! Zij is ook kind, Zijn kind! En Hij is haar Zaligmaker. Daar is geen sprake van geven, maar van krijgen.

► **En legde Hem neder in de kribbe...**

Lukas 2:7m

Maria krijgt Hem in haar armen

Als een moeder haar zojuist geboren kind in de armen gelegd krijgt, lopen de gedachten en gevoelens vaak door elkaar, om uit te lopen op grote verwondering. Het in haar schoot gegroeide leven gaat alle begrip te boven. En wat dit jonge leven mee zal maken, daar kan ze in de verste verte niet bij. Hoe zal dat bij Maria geweest zijn?

Maria zal teruggedacht hebben. Het begin van het leven in haar schoot ligt in de eeuwigheid. De Heilige Geest is over haar gekomen en de

kracht van de Allerhoogste heeft haar overschaduwd. Zo is het in haar verwekt. Het is Gods Zoon. Zijn vermaken waren van eeuwigheid met de mensenkinderen. Haar weg was vleeskruisigend geweest. Over het begin van de zwangerschap kon ze zelfs met Jozef niet spreken. Maar God, de Vader, baande de weg voor haar. En daar hoorde ook de weg naar Bethlehem bij; die was ook vleeskruisigend, tot in de beestestal. Geen plaats voor haar? Geen plaats voor Hem! Die weg ging Hij om een eeuwige plaats bij God voor de Zijnen te verdienen.

En nu ligt Hij toch in haar armen, ja, tegen haar hart. Wat een wondere gedachtenmengeling in haar. Zij is een verlost moeder. Niet van haar kind, maar door haar Kind! Ze heeft Zijn verlossende werk nodig. Ongetwijfeld heeft ze haar lofzang weer gezongen: 'Mijn ziel maakt groot den Heere, en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker; omdat Hij de nederheid Zijner dienstmaagd heeft aangezien; want zie, van nu aan zullen mij zalig spreken al de geslachten'.

Kunt u instemmen? De Heere vervult beloften bij een ontledigde ziel. Uit Zijn volheid hebben we ontvangen genade voor genade, zegt Johannes dan. In je nederheid opgezocht te worden door de Verlosser, wie kan het vatten? Hem in de armen gelegd te krijgen om Hem te omhelzen door het geloof. Hoe kan het! Wat een wondere mengeling van gedachten en gevoelens. Maria zong al van een barmhartig en krachtig werk. Als een verbrijzelde ziel na overtuiging wordt opgericht en aangezien. Wat een volheid om te verlossen is er voor arme zondaren.

Maria geeft Hem weer uit haar armen

Maria moest leren uit het geloof te leven. Daardoor kreeg ze vergezichten die het begrip te boven gaan. Ze leerde haar gedachten te bewaren in haar hart, maar dat zijn wel bijzondere geloofsoefeningen. Zij ligt daar als Zijn moeder, maar ze is ook Zijn kind, ja, Zijn bruid. Zij droeg

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE MARKNESSE

De leden van de Gereformeerde Gemeenten die vanaf 1941 betrokken zijn bij het in cultuur brengen van de Noordoostpolder kerken aanvankelijk in Genemuiden, Kampen of Lemmer. Vanaf 1948 worden er echter ook niet-ambtelijke leesdiensten gehouden op de boerderijen van de latere kerkenraadsleden A. van Pienbroek en M. Lambregtse. Na verloop van tijd worden deze diensten voortgezet in de kantine van 'Kamp Marknesse'. In maart 1949 wordt het 'leesgezelschap' te Marknesse als afdeling bij Genemuiden ondergebracht. Op 31 mei 1951 volgt de instituering tot zelfstandige gemeente en op 4 september 1952 neemt ds. J.W. Kersten het huidige kerkgebouw (met 170 zitplaatsen) aan de Korte Voor in gebruik met een preek over Zacharia 4:6b: 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen'. Een geschilderd paneel voorin de kerk herinnert aan deze dienst. De gemeente telt 49 leden en 49 doopleden.

Hem, maar Hij draagt ook haar. Zij mag Hem voeden, maar Hij wil haar voeden. Zij wil Hem verzorgen, maar Hij zal haar verzorgen, als haar Leidsman, haar Borg en Middelaar, haar Beschermmer. Ze zal leren afzien van haar zorgen voor Hem en leren opzien naar Zijn zorgen voor haar. Een zwaard zal door haar ziel gaan. Het wordt in haar leven een afgesneden zaak. Het dienen van Hem neemt een einde en ze zal en mag leren dat Hij niet kwam om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen, ook voor haar.

Wat een ingrijpende zaak als ons dienen eraan moet. Als alle grond ons ontnomen wordt uit eigen werk en we voor God niets meer kunnen verdienen. Dan zal een zwaard door onze ziel ook ons afsnijden van al het onze, zoals staat in Hebreëen 4:12: 'Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes, en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten'. Dit zal iedereen leren die Christus door een waar geloof omhelsde. Het is de moeilijke weg van gemis tussen belofte en vervulling.

Maria legt Hem in de kribbe

De kribbe was in gebruik als voerbak voor de dieren. In een voerbak voor schapen en lammeren zien we een teken voor de evangelieprediking. Waar schapen bescherming vinden, lammeren geboren worden, herders vertoeven als het uitschot van de samenleving, daar moet de ruif niet te hoog gehangen worden. Er moet voedsel zijn voor hongerige en dorstige zondaren. Brood uit de hemel in Bethlehem.

De engel heeft met de herders gesproken over de kribbe en hen het liggen in de kribbe als een teken gegeven. Het Griekse woord voor teken betekent ook 'voorteken'. De vernedering van de Zaligmaker is

vrijwillig. Het ziet op het geheel van Zijn verdiensten. Hij komt daarmee in de kraamkamer van de lammeren, bij wie onderherders ook schapen zijn. Hij leidt ze en voedt ze, verzorgt en beschermt ze. Hij komt in een onreine stal. Hij reinigt onreinen en wordt door niemand verontreinigd, zoals later de melaatsen die Hij aanraakte. Maria legt Hem in de kribbe. Ze laat Hem los. Ze legt Hem neer. Ze ervaart een zekere scheiding. Dat zal nog vele malen gebeuren. Iedere moeder ervaart het loslaten vele malen. Maar hier gaat het veel dieper, namelijk ook in geestelijk opzicht. Het diepste zal ze het ervaren op Golgotha.

In een voerbak voor schapen en lammeren zien we een teken voor de evangelieprediking.

Gods kinderen ervaren hier ook iets van. Ze leren omhelzen, maar ook loslaten. Denk aan de discipelen op zee, als Hij op de berg is. Denk aan Gethsémané. En op Golgotha, na Zijn sterven. Het zijn worstelingen: ik laat U niet gaan, tenzij Gij mij zegent. Nodig is de wondere bediening uit Zijn volheid. Bij iedere scheiding wordt ervaren Hem meer te laten doen. De toepassing van Zijn lijden, sterven en opstanding waarbij wij onwillig en trots moeten sterven.

Eens is er geen enkele scheiding meer, maar eeuwig gemeenschap voor wie Hem lief kreeg in een sterfensweg. Waar liefde is, verlangen we naar nabijheid van de Liefste. Waar u Hem zo ervaart, is het Kerstfeest. ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt.

Hebreëen 11:1a

HET ZALIGMAKEND GELOOF

Uit deze leer volgt dat een iegelijk staan moet naar de rust des geloofs in Christus. Die hebbelijkheid van het geloof kome tot de dadelijkheid. O, dat Gods volk toch meer zou lopen in de loopbaan om Christus te gewinnen; dat wij de grond eens verloren uit alles wat buiten de enige Zaligmaker is. Wat een klaarheid zou toch in onze ziel komen, dat het geloof Christus inlijft en Zijn weldaden aanneemt. Anderzijds, wat een troost ligt er in deze leer des geloofs voor al Gods volk, omdat de met Christus verenigde ziel toch nimmer omkomen kan, want de Heere zal Zijn werk in het leven behouden. Mocht dan het licht in onze harten opgaan, opdat wij in de gemeenschap met Christus beamen mogen het woord van Paulus: 'Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt'.

Nu is er onderscheid tussen geloof en hoop. Boven beide stelt Paulus de liefde, de liefde die blijft. In onze tekst worden geloof en hoop als twee onderscheiden weldaden voorgesteld. Dat onderscheid ligt hierin dat het geloof de van God beloofde goederen tot zich trekt, aanneemt en toe-eigent, terwijl de hoop zich uitstrekt naar het vergelegen goed en dat van verre verwacht. Het geloof is als een verrekijker, die de verst gelegen heilsgoederen tot de ziel trekt. De hoop doet het hart uitgaan tot de weldaden van het verbond, die veraf zijn, die begerend en verwachtend naar Gods beloftenissen. Geloof en hoop verschillen ten opzichte van het tegenwoordige ►

► en het toekomende. Het geloof doet de ziel rusten op hetgeen God gedaan heeft. De hoop strekt zich uit tot wat de Heere nog doen zal, naar Zijn toezegging. Zo vaak het geloof de beloften Gods omhelst, zo vaak doet het rusten in de vervulling die Christus bracht. In die geloofsoefening heeft de Kerk ook gedurig gezongen:

*Gij zijt mijn God, U zal ik loven,
Verhogen Uwe majesteit.*

De hoop overreedt de ziel dat God wat Hij beloofde, doen zal, op Zijn tijd, hoe onmogelijk het ook schijnt. God is geen man, dat Hij liegen zou. Het geloof doet rusten; de hoop strekt zich in levend verlangen uit naar vervulling van het beloofde goed. Zo is ook de hoop een onfeilbaar verwachten, een sterk uitgaan naar dat goed dat de Heere heeft toegezegd, sterker dan wachters naar de morgen.

De levende hoop vindt haar grond in het geloof. Paulus leert ons in de tekst die wij thans overdenken dat het geloof een vaste grond is der dingen die men hoopt. Als het waarachtig geloof ontbreekt, is onze hoop een hoop der spinnenkoppen die vergaan zal. Velen schijnen zich nochtans met zulk een bedrieglijke hoop te troosten. Zij hopen dat het wél met hen zal gaan. Met hun bekering maken zij geen ernst; er is nog tijd genoeg. Hun hoop is gebouwd op hun jonge, doch zozeer vergankelijke kracht. Velen hopen het goede en houden dit vast, soms tot hun sterfbed toe, op grond van hun doop en belijdenis.

► wordt vervolgd

Zijn Naam genaamd Jezus

ds. A. Verschuure, Genemuiden

... zo werd Zijn Naam genaamd Jezus.

Lukas 2:21m

Altijd weer is het een schoon gezicht als in het rijk der natuur aan de donkere nachthemel het eerste ochtendgloren gezien wordt. Het wijst op de komst van de zon. Nee, de zon is nog niet te zien, maar alles wijst er op: de zon komt op. Die eerste streep, zo prachtig, de rode bal, die langzaam stijgt, totdat rond de middag de majestueuze zon in al haar heerlijkheid aan de hemel te zien is.

De gang van de zon in de natuur komt overeen met de zielsbevindelijke gang van het opgaan van de Zon der gerechtigheid in het leven van een zwarte en doemwaardige zondaar. Zo blijkt dat ook in het leven van Jozef en Maria.

Wat was het in hun beider leven donker geworden. Letterlijk, omdat zij, afkomstig uit Davids geslacht, niet meer waren dan een afgehouden tronk van Isaï. Zeker ook in het leven van Jozef, toen hij als ondertrouwde man van Maria merkte dat zij zwanger was. Alles was onmogelijk geworden. Juist toen verscheen het eerste ochtendgloren, toen dat wondere beloftewoord klonk in de nacht van het zielenleven van Jozef en Maria: '... en (gij) zult Zijn Naam heten Jezus' (Luk. 1:31b, Matth. 1:21m).

Vol van die belofte heeft Maria gezongen van haar Zaligmaker. Getroost door dat woord heeft Jozef de reis

naar Bethlehem gemaakt, om daar te leren dat er geen plaats was voor hen en de Zaligmaker. Met de belofte eindigden ze in de dood. Zo leert ons de Schrift en zo ondervindt Gods Kerk het. Pas daarna wordt de belofte vervuld en mogen ze in de beestestal van Bethlehem in de weg van het wonder de Zaligmaker aanschouwen in de kribbe. Daar wordt de eerste streep van de Zon gezien, en wordt de Middelaar in het toevallen van Gods recht geopenbaard. Verstaat u iets van dat wonder?

Naamloos in de kribbe

Noemen Jozef en Maria nu gelijk Zijn Naam? Nee, acht dagen ligt dat Kind naamloos in de kribbe. Ze mogen Hem aanschouwen, maar verstaan nog zo weinig van de inhoud van de Naam Jezus. Er is nog zoveel van deze heerlijke Zon, van Zijn heerlijke Middelaarsarbeid, voor hen verborgen. Verstaat u dat? Er kan dus enige

Persoonskennis van de Middelaar ontvangen zijn, maar dat er voor het zielenleven toch nog zoveel verborgen is aangaande de heerlijkheid van deze Jezus.

Deze Jezus brengt vooral ook in een rechte weg tot het hoogste goed, de herstelling in Gods gunst.

Na acht dagen wordt bij Zijn besnijdenis Zijn Naam genoemd. Precies zoals de engel sprak: Jezus. Wat mag een ziel dan proeven als Jezus in de ziel (nader) verklaard gaat worden? Jezus, dat is Zaligmaker. Hij is gekomen om te verlossen van het grootste

kwaad, de zonde. Juist die zonde die hun schouders naar beneden drukt en die er de oorzaak van is dat er zo'n diepe kloof ligt tussen God en hun ziel. Deze Jezus zal nu van dit grootste kwaad gaan verlossen. Hij zal ook weer geven de herstelling in Gods gemeenschap.

Deze Jezus brengt vooral ook in een rechte weg tot het hoogste goed, de herstelling in Gods gunst. Immers, als Zijn Naam Jezus klinkt, is dat bij het vloeien van het eerste Middelaarsbloed. Terwijl Jozef met een mes de voorhuid wegsnijdt, vloeit er bloed en klinkt Zijn Naam: Jezus. De Middelaar wordt verklaard in Zijn gewilgheid om te buigen onder het mes van Gods recht. Hij zal de straf op de zonde gaan dragen en wegdragen en Hij zal Gods recht vervullen en bevredigen. Zijn bloed vloeit als een heenwijzing naar Zijn priesterlijk werk, waardoor Hij de bloedgerechtigheid zal gaan aanbrengen die de ziel zal redden van de dood. In het wegsnijden van de voorhuid - dat is de plaats van de onreinheid - wordt Jezus ook verklaard als de Vervuller van de wet, Die niet alleen eeuwige gerechtigheid heeft

aangebracht, maar ook de Bron is van de heiligmaking, door in de weg van heiligmaking de onreinheid van de oude mens te doden en de ziel door Gods Geest te vernieuwen tot een reine wandel in de vreze des Heeren.

Hosea, Jozua, Jezus

Wat ligt er in de Naam Jezus veel verklaard. Drie mensen in het Oude Testament droegen deze naam. Allereerst de profeet Hosea, dat is Jozua of Jezus. Jezus wordt ons verklaard als de van God geschonken Profeet Die onderwijs geeft aan blinden, die de weg ter zaligheid niet weten en die zo vaak moeten zeggen dat hun weg krom is en doodloopt. Als Profeet gaat Hij de duisternis, in welke stand van het zielenleven ook, tot licht maken en het kromme in hun leven rechtmaken.

Daarbij wordt Hij als Jozua, Jezus, de Hogepriester, verklaard, ook in de heerlijkheid van Zijn eeuwige voorbedding voor een ziel die in de nadere oefeningen een biddeloos bestaan overhoudt, en die in de nadere ontdekkingen als een vervloekt Adamskind de zegen van deze Jezus zo nodig krijgt.

Ten slotte is hij de Jozua, de Jezus van het Nieuwe Testament, Die meer dan Jozua de opvolger van Mozes, als Koning Zijn gemeente bewaart en beschermt en leidt in het Kanaän der eeuwige rust. Daar is Jezus gerezen tot de middaghoogte van Zijn heerlijkheid. Daar roept Paulus van uit: 'Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer en gekroond!'

Geliefde lezer, kent u zielsbevindelijk de nacht, het ochtendgeloren, de Zon? Weet u van het wonder dat Hij, na die acht stille dagen van doorleefde armoede en ontdekking, Zich nader aan uw ziel wilde verklaren? Er is nog een Jozefserfenis en een Maria'svolk. Zulken mogen ook instemmen: 'Zo werd Zijn Naam genaamd Jezus'. Ook door u en mij? ♦

▶ De gang van de zon in de natuur komt overeen met de zielsbevindelijke gang van het opgaan van de Zon der gerechtigheid in het leven van een doemwaardige zondaar.

Zijn Naam is Immanuël

ds. P. Mulder, Koudekerk a/d Rijn

De naam Immanuël komt in de Bijbel maar enkele keren voor. In Jesaja 7:14 staan de bekende woorden: ‘Zie, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren en Zijn Naam Immanuël heten’.

In Mattheüs 1:21 wordt in de boodschap van de engel aan Jozef deze tekst uit de profeet Jesaja aangehaald. De engel verklaart aan Jozef dat Maria zwanger is uit de Heilige Geest. Zo wordt de profetie van Jesaja vervuld. Nu weet Jozef dat het gaat over de maagd met wie hij ondertrouwd is en over wier zwangerschap hij zo bezorgd is. In Jesaja 8 beschrijft de profeet dat Assyrië het land zal binnenvallen. ‘De uitstrekkingen zijner vleugelen zullen vervullen de breedte Uws land’. Daaraan voegt hij toe: ‘o Immanuël’. In de volgende verzen staat dat de raad van de volken zal vernietigd worden. ‘Die zal niet bestaan, want God is met ons’. Calvijn merkt op dat door de profeet deze Naam (Immanuël) eraan toegevoegd is om de goeden een beetje hoop te geven en hen enigszins te troosten in zo’n rampzalige situatie.

Hopeloze werkelijkheid

Het is opmerkelijk dat de Naam Immanuël steeds ter sprake komt in hopeloze situaties. Bij de mens (koning Achaz) is alleen maar zonde, ongeloof en afkeer van God. Hoewel dat verschrikkelijk is, Gods raad en verbond wordt daardoor niet verbroken. Hij geeft Zijn belofte en vervult die ook. Dat is eenzijdig Zijn werk in een totaal afkerig mensengeslacht, zoals in het paradijs bij Adam en Eva. Maar juist dan maakt God Immanuël bekend: God met de mens. Eenzijdig werk van genade. En dat juist door Immanuël: God met ons. In Jezus: God met de zondaar. Jesaja 8 tekent dreigende overmacht en verwoesting door de vijand. Juist dan wordt Immanuël aangeroepen. Hij zorgt dat er geen totale verwoesting komt, maar in Hem wordt Gods welbehagen vervuld in het overblijfsel. Daarbij zal (de raad van) de vijand

vernietigd worden. De moederbelofte wordt in alle opzichten vervuld in en door Immanuël.

Bij Jozef was er geen verwachting; wel verwarring en het voornemen om weg te gaan. Maar ook dan komt de Heere met de boodschap van Immanuël. Zo wordt steeds God verkiezend welbehagen in Christus vervuld. Immanuël zoekt vijanden op; troost mensen in hun verlorenheid. Het wonder is: God met ons.

Betekenis van deze Naam

Wat betekent de Naam Immanuël? ‘Dat is, God met ons, waar God en waar mens, die de mensen weder met God verzoenen, ja, als verenigen zal’, zegt de kanttekening bij Jesaja 7:14. Dat zegt ook de kanttekening bij Mattheüs 1:23: ‘Wordt alzo genaamd ten aanzien van Zijn Persoon en ambt, omdat Hij in één Persoon beide waarachtig God en mens is, en ons met God verenigt’.

In de Naam Immanuël komt tot uitdrukking dat God en mens verenigd zijn in de Heere Jezus Christus. Hij is God en mens in één Persoon. Zo is Hij juist bekwaam om de verzoening tussen de heilige God en de schuldige mens tot stand te brengen. Juist vanwege de vereniging van die twee naturen kan deze Persoon Middelaar zijn. Zo is het ook Zijn ambt, Zijn opdracht, Zijn werk om dat te doen. Omdat Hij mens werd, kon Hij de straf over de zonde dragen en de noodzakelijke dood sterven. Omdat Hij God was, kon Hij aan dit werk eeuwige en oneindige waardij geven.

Een verloren en ongetroost zondaarsvolk kan alleen behouden en vertroost worden wanneer God tot hen komt in hun schuldige armoe. Dat is nu Immanuël; dat doet Immanuël. Kom, ellendige en nooddriftige, hoor dit woord. Dat u door het geloof naar Hem zult zien en tot Hem de toevlucht zult nemen. Dat geve de Heilige Geest. Gods Zoon is en bleef God. En Hij wordt mens. Hij verenigt de beide naturen. Naar Gods welbehagen verzoent en verenigt Hij God en mensen. Hij is Zijn broeders in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde; alzo dat Hij in der waarheid onze Immanuël is, dat is: God met ons (Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 18). De enige hoop. Ook voor u en jou? ♦

▶ ‘Zie, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren en Zijn Naam Immanuël heten’. Foto Bethlehem.

Archelaüs en Filippus

ds. J. de Kok, Sint-Annaland

In de vorige twee artikelen over de viervorsten zagen we eerst vader Herodes, toen de onbekende viervorst nummer 1: Lysanias. In het vorige artikel zagen we viervorst nummer 2: Herodes Antipas. In dit artikel kijken we naar de viervorsten Archelaüs en Filippus.

Beide viervorsten worden in Gods Woord genoemd, echter niet in bepaalde bijzondere gebeurtenissen. Laat ik beginnen bij Archelaüs. Hij was een volle broer van Herodes Antipas. Jozef, de man van Maria, is bang voor hem. Dat lezen we in Mattheüs 2:22: 'Maar als hij hoorde dat Archelaüs in Judea koning was, in de plaats van zijn vader Herodes, vreesde hij daarheen te gaan; maar door Goddelijke openbaring vermaand in den droom, is hij vertrokken in de delen van Galilea'. Het was niet zo vreemd dat Jozef bang was. Vader Herodes de Grote was geen lieverdje, zijn zoon Archelaüs was nog een graadje erger. Hij was een bijzonder wrede man. En juist hij kreeg de zeggenschap als viervorst over Judea, Samaria en Idumea. Al direct in het begin van zijn regering ging het fout. Maar dat had een voorgeschiedenis.

Toen vader Herodes de Grote stierf, brak er opstand uit in Judea. De Joden waren blij verlost te zijn van het onberekenbare bewind van Herodes de Grote. Men duldde geen vorst meer uit de Herodes-dynastie. De opstand werd door de Romeinse proconsul Publius Quinctilius Varus neergeslagen met als gevolg drieduizend doden aan Joodse zijde. Direct daarna werd Archelaüs geïnstalleerd als viervorst. Hij moest de grote woede onder de

Joden onder de duim houden en hij deed dat op een wrede en gewelddadige wijze. Hij voerde een beleid waar de Joden dol van werden. Zo stelde hij hogepriesters aan en zette ze net zo gemakkelijk weer af als dat hem beter uitkwam. Verder hief hij torenhoge belastingen, waar het volk onder zuchtte.

Delegatie Joden

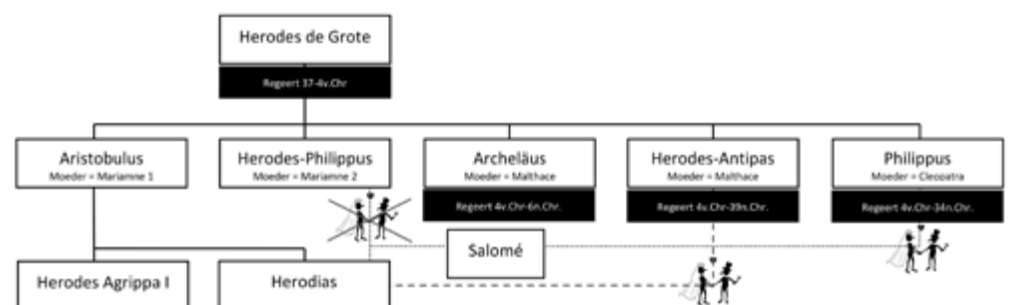
Het beleid van Archelaüs was dusdanig hard dat een delegatie Joden op reis ging naar Rome om zich bij keizer Augustus te beklagen over Archelaüs. Daarop zette Augustus Archelaüs in het jaar 6 na Christus af en verbande hem naar Vienna, in het huidige Frankrijk. Om orde op zaken te stellen in Judea en Samaria werd een Romeinse heerser aangesteld. Dit is ook de reden dat ten tijde van Christus' dood geen Herodes regeerde in Judea maar een Romein.

Een heel andere manier van regeren had de viervorst Filippus. Deze halfbroer van Archelaüs komt ons veel zachtaardiger voor. Zijn naam komen we in Gods Woord alleen tegen in Lukas 3:1. Toch weten we meer van hem dan van de viervorst Lysanias. Filippus kreeg de regering over Iturea en Trachonitis. Daar bouwt hij in korte tijd een nieuwe stad die wij wel kennen: Ceasarea Filippi.

Zedeloos

Wie het leven van de Herodes-dynastie wat bestudeert, ziet dat men het op zedelijk gebied niet zo nauw nam. Men werd verliefd op wie men wilde en trouwde met degene op wie men op dat moment verliefd was. Zo ook Filippus. Hij trouwt met nichtje Salomé, de dochter van Herodes Filippus en Herodias. Zo kreeg je de wonderlijke situatie dat Salomé de schoonzus van haar moeder werd. Filippus was een milde, rustige en kundige bestuurder. Waar het kon, hief hij geen belastingen. Hij probeerde het beste voor zijn onderdanen te zoeken. Zo herbouwde hij de stad Bethsaïda en gaf haar de naam Julias (een vernoeming naar de dochter van keizer Augustus, Julia). Vooral in laatstgenoemde stad heeft de Heere verschillende wonderen verricht. En dacht u dat Filippus (die regeerde tot 34 na Chr.) niet van deze wonderen gehoord heeft? O, wat de Heere van Bethsaïda zei, gold ook viervorst Filippus: 'Wee u, Chórazin, wee u, Bethsaïda, want zo in Tyrus en Sidon de krachten geschied waren die in u geschied zijn, zij zouden eertijds in zak en as zittende zich bekeerd hebben' (Luk. 10:13). ♦

► wordt vervolgd

God is genadig

J. van 't Hul, Lieren

Zacharias en Elisabet krijgen een zoon. Want God is genadig. Dat is ook de naam van het kind dat ze zullen krijgen: ‘... en gij zult zijn naam heten Johannes’. ‘God is genadig’.

Het lange wachten wordt beloond. Zacharias zal vader worden en zijn zoon zal Johannes heten. Deze Johannes zal niet alleen voor Zacharias en Elisabet, maar ook voor veel anderen tot vreugde zijn. Dit kind is begenadigd, maar zal ook Gods volk begenadigen. Hij zal vervuld zijn met de Heilige Geest en de voorloper worden van de Messias, de Koning der koningen, de Heere der heerscharen. Als een heraut mag Johannes Hem straks gaan aanwijzen: ‘Zie, het Lam Gods’. Zacharias krijgt een zoon en het volk ontvangt een profeet. Zacharias’ gebed om een zoon wordt veel heerlijker vervuld dan hij ooit had

kunnen denken. De Messias komt! Wat een blijde boodschap. De priester had gebeden om zilver en God geeft hem goud. Wijd opent zich de horizon.

Wantrouwen en ongelooft

‘En Zacharias zeide tot den engel: Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijn vrouw is ver op haar dagen gekomen’ (Luk. 1:18). Zacharias wordt een blik vergund op Gods eeuwige verlossingsplan, maar hij heft naast het altaar geen dankb’re lofzang aan en zegt evenmin: Uw dienst-knecht geschiede naar uw woord. Lang had hij uitgezien naar verhooring van hun gebeden, nu ze verhoord

worden, springt zijn ziel niet op van vreugde, maar maakt hij zwaarigheid. Hij is zo verbaasd dat hij niet geloven kan. De eerste gelovige man op de drempel van het Nieuwe Testament raakt opeens alles kwijt, zijn gebed en zijn geloof. Het doet hem weer pijn in het hart. ‘Wij een kind?’ Zou dat wel waar wezen?

In deze heilige plaats, het heilige van de tempel, ziet de oude priester alleen maar donkere wolken aan de hemel. Wantrouwig vraagt hij om een teken. Het teken is er al, het staat vlak bij hem, een engel des Heeren. Toch begeert de priester een teken. Het woord van God is hem niet genoeg, er moet nog iets bij komen, iets buitengewoons, een bewijs graag. Hij zegt niet: ‘Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp’, maar: ‘staat Gods woord wel op recht en waarheid pal?’ Wat een ongelooft, op deze heilige plaats, op zo’n heilig moment en bij zo’n heilige boodschap. Na eeuwen van stilzwijgen openbaart God Zich weer aan de mens, en wat Hij ontmoet is slechts ongelooft.

‘Zacharias is niet de enige geweest die met beide voeten in de wereld bleef steken, terwijl hij toch in lof en dank had moeten opvaren tot zijn God met vleugelen als eens arends’ (Kohlbrugge).

Dit eerste hoofdstuk van Lukas is heel opmerkelijk, vindt J.C. Ryle: ‘De vrouw, die in de vele voorafgaande generaties op de achtergrond was gebleven, schijnt opeens een prominente plaats in te nemen. Zacharias en Jozef twijfelen, terwijl Elisabet en Maria met blijdschap geloven’.

Een zwijgende tong

Heilig verontwaardigd antwoordt Gabriël dat het feit dat juist hij, Gabriël (dat is: ‘de man Gods’), met last en volmacht gezonden is om deze goede boodschap te brengen voor Zacharias reden genoeg zou moeten zijn om zijn woord te geloven. Hij is een van de hoogste engelen, die in de hemel vlak bij Gods troon mag staan, altijd gereed is om op Zijn wenk te staren.

► ‘En het geschiedde dat hij naar zijn huis ging’.

Nu is hij gekomen om de boodschap van de vervulling van Gods beloften aangaande de Messias te brengen. 'Gabriël is de speciale ambassadeur uit de hemel inzake het Messiasplan van Jehova' (G. Wisse). Hemelbode Gabriël is Gods afgezant. 'Zacharias heeft God beledigd in Zijn afgezant en God gekrenkt' (I. Kievit).

Maar, Zacharias krijgt zijn teken.

Wie niet gelooft, mag niet spreken.

Hij zal stom zijn tot op de dag dat zijn zoon geboren wordt. Met zijn tong heeft hij het verzondigd, aan zijn tong wordt hij gestraft. Hem wordt de spraak ontnomen, hij wordt sprake-loos gemaakt. Zacharias wordt van Hogerhand met stomheid geslagen. Om zijn tegenspreken te stoppen, gaat God zijn mond met een breidel bewaren. Het is beter om niet te spreken dan om tegen te spreken.

Zo maakt de hemel een einde aan het tegenspreken van de zondaar. De dichter van Psalm 116 zegt: 'Ik heb geloofd, daarom sprak ik'. Maar Zacharias gelooft niet, en daarom moet hij zwijgen. Zijn adventsverwachting is levend, maar zijn mond is gestopt. Het priesterschap van het Oude Testament is verstomd.

Een wachtend volk

De engel Gabriël is teruggekeerd naar de hemel. Hij heeft zijn werk gedaan. 'Ach, de engelen blijven niet langer dan nodig is. Hun woonplaats is in de hemel. De engelen komen hier enkel hun boodschap brengen en dan gaan ze weer. Want in de hemel is het goed' (Joh. van der Poel).

Buiten het heilige, in de tempelvoorhof, staat nog steeds het volk. Ongeduldig wachten ze op de zegen. Het duurt wel lang, langer dan gewoonlijk. De mensen zijn verwonderd. Waar blijft de priester? 'En als hij uitkwam, kon hij tot hen niet spreken; en zij bekenden, dat hij een gezicht in de tempel gezien had. En hij wenkte hun toe, en bleef stom'.

'En het geschiedde als de dagen zijner bediening vervuld werden, dat hij naar zijn huis ging' (Luk. 1:23). ♦

► wordt vervolgd

Gods gave

Doch Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.

2 Korinthe 9:15

Hij is voor mij in de wereld gekomen. Hij is voor mij arm geworden. Hij lag voor mij in de kribbe! Zalig wie zo mag ingaan in het Evangelie van vrije genade, wie deze gave mag omhelzen met de armen van het geloof. Want in de kribbe ligt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont.

DS. I. KIEVIT (1887-1954)

Kunt u, mijn lezer, uitspreken wat het de Vader heeft gekost Hem af te staan? Hem te zien liggen in de kribbe? Hem bloed te zien zweten in de hof? Hem te horen kermen aan het kruis? Het heeft de Vader behaagd Hem te verbrijzelen. Kunt u zeggen hoe diep Hij boog, hoe lief Hij Zijn schapen had? Kunt u uitspreken de diepte van Zijn Woord: 'Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg'? Wie zal uitspreken de waarde van Zijn dood en de diepte van Zijn stervenslijden, de duisternis waarin Hij verkeerde in de omsingeling van de hel? Wie zal meten de afstand van de bodemloze put en de top van dit ontfermen?

Niemand kan uitdragen de zegeningen van het verbond die in Hem geschonken zijn. En nu leeft en regeert Hij tot in eeuwigheid. Aan Zijn gordel hangt de sleutel van hel en dood. In al deze werkelijkheden is Hij gave van God. Hij heeft en ontving niets voor Zichzelf alleen. Zonder geld en zonder prijs wordt deze gave verkregen. Met grote nadruk wordt u weer geroepen tot geloof en bekering. U wordt vermaand niet langer het heil te verachten dat u alleen gelukkig kan maken voor tijd en eeuwigheid.

Kom, is er dan geen heilbegeerte in uw ziel? Wilt u dan, bij zoveel overvloed, van gebrek sterven? Hebt u uzelf voorgenomen met alle geweld verloren te willen gaan? Ach, bedenk u nog eens, de deur van de genade staat nog open.

Gelukkig dat Gods ontfermen blinde ogen opent en dove oren doorboort, dode harten levend maakt. Had u, mijn jonge reisgenoot naar Sion, ooit kunnen denken dat u zó arm, zó uitgeteerd, zó ellendig zou zijn geworden, zó verlegen om Jezus? Had u ooit kunnen denken dat u ooit zou hebben gebogen in het stof en met uw aangezicht ter aarde en zou belijden: 'Heere, ik heb rechtvaardig de dood verdiend, maar Heere, Hij is mij zo beminnelijk! Geef mij Jezus! Eén liefdeblik van Zijn ogen is mij als zeven hemelen, daarbij verzinkt de aarde in het niet'. Onuitsprekelijk. Dat is toch waar? Amen, zegt mijn ziel. ♦

Licht aan het front

ds. C. van Ruitenburg, namens Deputaatschap Bijzondere Noden

Hoe vaak is de collectezak u in 2023 gepasseerd? En hoe vaak was die bestemd voor een ramp in deze wereld? Het Rode Kruis meldde dat er nog nooit zoveel rampen waren als in 2023.

Zomaar een greep: de gigantische aardbeving in Turkije en Syrië die 59.000 mensen het leven kostte. De cycloon Freddy in Oost-Afrika. De ontvoering van dominee Ude. Een gewelddadige aanval op de christelijke gemeenschap in Pakistan. Een aardbeving in Marokko, een storm en overstroming in Libië. Onlangs weer een aardbeving in Nepal. En ten slotte: een terroristische aanval op Israël met als gevolg vele oorlogsslachtoffers aan beide zijden. In vrijwel alle situaties mochten we diaconale hulp verlenen. Hierbij ging de hulp gepaard met Gods Woord. Soms heel direct door het uitdelen van Bijbels. Soms indirect door het werk van onze tentenmakers.

Oorlog in Europa

Naast al deze noden gaat de oorlog in Oekraïne onverminderd door. In Oekraïne hebben we samen met het Deputaatschap voor Israël

en de Stichting Oost-Europa Hulp Gereformeerde Gezindte (SOEGG) een waardevolle samenwerking met enkele Oekraïense kerken. Deze gemeenten bieden hulpverlening aan de vluchtelingen en aan het front. In de eerste maanden van de oorlog was er een verrassende inkomstenstroom van onze achterban. Inmiddels raakt deze financiële buffer op. Begrijpelijk, gezien de eerdergenoemde noden. Daarom zijn we dankbaar dat enkele gemeenten zich specifiek voor de Oekraïense kerken inzetten. We denken aan de vele acties, voorlichtingen en in het bijzonder de jubileumactie van de Vrouwenbond, die een verrassende opbrengst opleverde.

Financiële buffer

Naast deze inkomsten is het belangrijk een nieuwe buffer op te bouwen. Daarom vragen we in december extra aandacht voor de winterhulp

in Oekraïne. In vergelijking met de nood in Gaza hebben we hier een beter beeld welke hulp er nodig is om de maatschappij te herbouwen. Ook hebben we hier een kansrijk netwerk, waarmee we momenteel meer verschil kunnen maken. Er is namelijk een grote behoefte aan voedsel, brandstof en medische hulp. Middelen waarin de Oekraïense overheid helaas niet kan helpen, waardoor de inwoners honger en kou lijden.

Verhalen uit Oekraïne

Enkele weken geleden bezochten onze medewerkers Oekraïne. We denken terug aan een vrouw die niet wist hoe ze de winter moest doorkomen. Haar verhaal leest u op onze website. Met tranen in haar ogen vertelt ze: 'Hout sprokkelen of land bebouwen is levensgevaarlijk vanwege de mijnen. Toen we weer konden terugkeren naar ons dorp, lagen daar de koeien uiteengereten. Hierdoor hebben we niets meer om van te leven'.

Naast deze verdrietige verhalen kregen we ook dankbetuigingen in vele talen en toonaarden. Daarbij wezen we altijd op de grote Gever en vertelden we ook dat we de dank zouden overbrengen aan onze gemeenten in Nederland. Bij dezen. Uw gift maakt dus zichtbaar verschil in mensenlevens. Dank daarvoor!

Hoe geven wij?

De vrijgevigheid vanuit Nederland wordt opgemerkt door de Oekraïners. Belangrijker is echter te weten dat God alles ziet en weet. Ook hoe wij geven. Zien we de collectezak als een bodemloze put? Of zien we het als gestrooid zaad waar vroeg of laat vruchten uit voortkomen? We verwijzen naar de kanttekeningen bij Prediker 11 vers 1. Het gaat daar over hulp en weldoen aan eenieder, in het bijzonder aan de armen: 'God zal het u wedergeven; ja, wellicht ook wel de mens zelf dien jij overlang enige weldaad of hulp gedaan hebt'. ♦

Wilt u dit jaar nog iets doneren?

Dat kan op onze website of via
NL52 INGB 0000 3074 47

o.v.v. Oorlog Oekraïne.

U kunt de interviews zien op
bijzonderenoden.nl/oekraïne

▶ 'We hebben niets meer om van te leven'.

Verontruste vrijgemaakten op zoek

C.S.L. Janse, Ugchelen

De laatste dertig jaar is er in de vrijgemaakte kerken veel veranderd. Daardoor was dit voorjaar een hereniging mogelijk met de Nederlands gereformeerden met wie men in de jaren zestig van de vorige eeuw de kerkelijke gemeenschap verbroken had.

Niet alle vrijgemaakten konden hier echter mee instemmen. Zo zijn er twee nieuwe kerkverbanden ontstaan van verontruste vrijgemaakten: de Gereformeerde Kerken Nederland en De Gereformeerde Kerken. Waarom het er twee waren, was in ieder geval voor buitenstaanders moeilijk te doorgronden. Inmiddels hebben ze elkaar begin december erkend als ware kerken van Christus en wil men samengaan. Bij elkaar gaat het om zo'n drieduizend mensen. Daarnaast zijn er nog een aantal gemeenten die zich hebben losgemaakt van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. Ook zijn de afgelopen jaren tal van verontruste vrijgemaakten overgestapt naar de Christelijke Gereformeerde Kerken. De gemeente van Vroomshoop is inmiddels ook aangesloten bij dat kerkverband. Het probleem is wel dat men in de Christelijke Gereformeerde Kerken met dezelfde negatieve ontwikkelingen geconfronteerd wordt (vrouwelijke ambtsdragers, homoseksuele relaties) als in het kerkverband waarmee men gebroken heeft. Op de classisvergadering waar de kerk van Vroomshoop werd toegelaten, kreeg de christelijke gereformeerde kerk van Zutphen toestemming om samen te gaan met de vrijgemaakte kerk ter plaatse. Waar de een het niet meer houden kon, daar gaat de ander juist naar toe!

Moelijke situatie

Het zal duidelijk zijn dat de verontruste vrijgemaakten in een moeilijke

situatie verkeren. Hun vroegere vrijgemaakte wereld bestaat niet meer. De kerk waaraan ze nauw verbonden waren, waar volgens hen iedereen zich bij moest voegen omdat het de enige ware kerk was, is opgegaan in een kerkverband dat net als de vroegere Gereformeerde Kerken (inmiddels Protestantse Kerk in Nederland) getypeerd kan worden als modern gereformeerd.

De strikte binding aan de belijdenis, de trouwe kerkgang (tweemaal per zondag), de wekelijkse catechismus-prediking, dat is allemaal verdwenen. Van de gereformeerde levensstijl is weinig meer over. De vrijgemaakte zuil is onherkenbaar veranderd. Het huidige Nederlands Dagblad lijkt qua identiteit niets meer op de vroegere krant van Jongeling. Vandaar dat men in sommige gevallen z'n toevlucht zoekt in reformatische kring. Men stuurt dan z'n kinderen naar een reformatische school, stemt voortaan SGP en leest het RD. Dat neemt tegenwoordig ook hun kerkdiensten op.

Behalve met de Christelijke Gereformeerde Kerken zijn er ook gesprekken geweest met de Hersteld Hervormde Kerk. Volgens ds. L. Heres van de Gereformeerde Kerken Nederland was er sprake van wederzijdse herkenning. De hersteld hervormde dr. G.A. van den Brink, die recent de aandacht trok met zijn boeken over de Dordtse Leerregels, ging inmiddels een paar maal voor in de zelfstandige vrijgemaakte kerk van Capelle aan den IJssel Noord.

Grote kloof

Nu is het ongetwijfeld zo dat wij ons verbonden voelen met de verontruste vrijgemaakten in hun afwijzing van allerlei moderne theologische en ethische ontwikkelingen. Maar er waren en zijn natuurlijk ook allerlei wezenlijke verschilpunten. Die moeten we niet over het hoofd zien.

Vanaf het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten was er een grote kloof met de toenmalige Gereformeerde Kerken, ook al waren die in eigen oog bij uitstek gereformeerd. Kersten en Kuiper lieten zich niet verenigen. Datzelfde gold na de Tweede Wereldoorlog ook in de relatie tot de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. Schilder, de voorman van de vrijgemaakten, stond duidelijk afwijzend ten opzichte van het bevindelijk gereformeerde gedachtengoed.

Zo bestaat er ook nu een groot verschil met de verontruste vrijgemaakten als het gaat om wezenlijke zaken als bekering en geloof. Wat is ons fundamentele probleem met dit type gereformeerden? Kort samengevat: dat men bekeerd is zonder ooit onbekeerd te zijn geweest. Dat men behouden is zonder ooit zijn verlorenheid te hebben ingeleefd. Daar kan en mag je niet overheen stappen.

Woelderink

Tien jaar geleden brak de vrijgemaakte predikant H.J.C.C.J. Wilschut met zijn kerk en ging over naar de Protestantse Kerk in Nederland. Daar zocht hij aansluiting bij de Gereformeerde Bond. Wilschut was gepromoveerd op Woelderink. Naast kritiek had Wilschut veel waardering voor hem. Geen wonder, Schilder en Woelderink vertoonden veel raakvlakken, ook al gingen ze kerkelijk verschillende wegen. Dr. J.G. Woelderink was echter in de vooroorlogse jaren in hervormd-gereformeerde kring de tegenpool van ds. I. Kievit. Al kunnen we enigszins meevolen met het verdriet van de nieuwe vrijgemaakten over de afbraak van hun kerkelijke wereld, toch zullen we afstand moeten houden, willen we niet meegezogen worden met een lichtvaardig geloof dat niet houdt voor de eeuwigheid. ♦

Izak en Ismaël

ds. A. Schot, Nunspeet

De oorlog tussen Israël en Hamas is nog niet ten einde. Voor nu gaan we deze artikelenserie over dit onderwerp wel besluiten. Toch willen we dat niet doen met een open einde. Er is een oplossing.

Waar is deze strijd begonnen? U zult zeggen: in het paradijs. Inderdaad, na de zondeval sloeg Kaïn zijn broer Abel dood. Maar, nu deze strijd tussen de Joden en de Arabieren? De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat Israël ook tot zichzelf moet inkeren. De strijd in de tent van Abram is begonnen met de geschiedenis van Hagar. Saraï gaf Abram de raad om tot Hagar in te gaan. Dit kwam niet voort uit het geloof. Aanvankelijk leek Gods zegen hierop te rusten, want Hagar raakte direct in verwachting. Maar de geschiedenis pakte anders uit. De verhouding tussen Hagar en Saraï raakte verstoord, daarna ook die tussen Abram en Saraï. Hagar vlucht, en nadat de Engel des Heeren haar heeft teruggezonden, wordt Ismaël geboren. Bij haar terugkeer sprak de Engel van deze jongen: 'En hij zal een woudezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn en de hand van allen tegen hem; en hij zal wonen voor het aangezicht van al zijn broederen' (Gen. 16:12). Het beeld van de kleine wilde ezel maakt duidelijk dat Ismaël zich niet zal laten binden. Hij wordt geen slaaf, zoals zijn moeder. Hij is vrijheidslievend en gaat zijn eigen gang. Verder zal hij strijdlustig zijn tegen allen. Als Izak wordt gespeend, spot Ismaël met de zoon van de belofte. Dan zegt Saraï: 'Drijf deze dienstmaagd en haar zoon uit; want de zoon dezer dienstmaagd zal met mijn zoon, met

Izak, niet erven' (Gen. 21:10). En God valt haar bij.

Het ongeloof van Abram en Saraï heeft gevolgen tot de huidige dag.

Een broedertwist

Zien we deze lijnen niet doorlopen in de geschiedenis? Het ongeloof van Abram en Saraï heeft gevolgen tot de huidige dag. Er is in zekere zin sprake van een broedertwist. De twee staten zijn al in een vroeg stadium ontstaan. Het ging in Genesis 21:10 al om de verdeling van de erfenis. Daar maakte Ismaël aanspraak op, terwijl Izak in Hebrëen 11:17 zelfs de eniggeborene van Abraham wordt genoemd. De hand van Ismaël is inderdaad 'tegen allen'. Zijn nakomelingen maken niet allen ruzie met de nakomelingen van Izak, maar zij doen dat ook voortdurend onderling. Wat kunnen wij hiervan leren? Paulus haalt deze geschiedenis aan in Galaten 4. Hij noemt Saraï 'de vrije' en Hagar 'het verbond der werken'. Dat verdraagt elkaar niet in dezelfde

tent. In het verbond der werken is immers geen plaats voor Christus. Waar komt de strijd in de kerkelijke tent meestal vandaan? Het gaat om de vraag of een mens zalig wordt uit genade of uit de werken. Velen willen dat in het kerkelijke leven naast elkaar laten bestaan, maar dat loopt op oorlog uit. Het verdraagt elkaar gewoon niet. Het is de strijd tussen vlees en Geest. Is dit ten diepste ook niet de strijd tussen het christendom en de islam? De islam is een werkgodsdienst, dat verdraagt zich niet met het geestelijk zaad dat uit Izak spruit.

Kaäba en koran

Gods Woord leert ons ook dat God oog heeft voor de nood van Ismaël. Hij hoort de stem van de jongen (Gen. 21:17). Het ligt in zijn naam uitgedrukt: 'God hoort' (in het Hebreeuws: Jisjmaël, Ismaël). We lezen zelfs dat God met de jongen was (21:20). Was Ismaël maar gebleven bij de God van vader Abraham. Helaas ontwikkelde zich een godsdienst met een ander boek. Abraham bouwde volgens sura 2:125 en 127 samen met Ismaël de Kaäba, het centrale heiligdom van de islam. De koran geeft Ismaël een vooraanstaande positie. Volgens sura 19:54 was hij een boodschapper en een profeet. Zelfs leert de islam dat Abraham niet Izak geofferd zou hebben, maar Ismaël. De koran draait dus de positie van Izak, de zoon der belofte, en van Ismaël om. Daaruit vloeit een strijd voort die altijd nog gaande is. Aan het hoofd van de politieke tak van Hamas staat Ismail Haniyeh. Ten diepste wordt Gods vrijmacht niet aanvaard.

Hoe komt er nu rust in de tent? Izak en Ismaël begroeven samen hun vader Abraham in de spelonk van Machpela. Laten Joden en Arabieren het leven van vader Abraham nog eens bestuderen. Daar ligt een vader begraven, die het afgeleerd had om door de werken zalig te worden. ♦

► slot

Weekboek eyeopeners 2024

red. J. Hardeman

uitg. Gebr. Koster; 111 blz., € 15,90.

Bij Gebr. Koster is opnieuw een Weekboek verschenen, samengesteld voor jongeren die niet gewend zijn om veel te lezen. De auteurs zijn Bram Dubbeld, Gert-Jan van Panhuis, Hilda van Veldhuizen-Bisschop en Joop Hardeman. Het boek ziet er fraai uit. De indeling van de bladzijden is overzichtelijk en kleurrijk. Iedere week wordt er een bekend onderwerp besproken aan de hand van verschillende gedeelten uit de Bijbel. De jongeren krijgen steeds verschillende leestips mee. Zo wijzen de auteurs op verschillende gedeelten uit de Heidelbergse Catechismus of de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Ook kerkhistorische theologen worden aan het woord gelaten. Voor praktisch ingestelde jongeren zijn er ook gedichten of zelfs cantates van J.S. Bach ingevoegd. Wat kunnen onze jongeren het moeilijk hebben wanneer van hen dingen gevraagd worden waar ze het antwoord niet goed op weten. De auteurs gaan hier goed op in en hebben juist over zulke onderwerpen

geschreven. Een treffend gedeelte vond ik het hoofdstuk waarin een brief staat van een jongen aan zijn ouders. In die brief roept de jongen hen om hulp omdat hij gevoelens heeft voor jongens en niet voor meisjes. Dit zijn thema's die eerlijk en liefdevol beschreven zijn, heel anders dan de wijze waarop de 'wereld' oproept om uit te komen voor je seksuele geaardheid. De auteurs hebben heel goed de strijd gevoeld die dit onderwerp met zich meebrengt. Treffend is deze zinsnede: 'Ik ben er voor de Heere mee voor de dag gekomen (...) Niet dat alle vragen beantwoord zijn, maar mijn worstelingen en vragen hebben nu ook een Adres. In al mijn schreeuwen en opstand heeft Hij willen horen'.

In de introductie wordt aangegeven dat de auteurs niet overal een antwoord op hebben. Toch laten ze zien dat ze naast jongeren kunnen staan. Op een aansprekende wijze gaan ze naast hen 'zitten' en spreken ze samen met hen over het leven, maar bovenal over hét Leven. Ik hoop van harte dat de Heere deze eenvoudige stukjes wil zegenen aan de harten van vele jongeren. Tot Zijn eer, en tot zaligheid van zondaren.

J. Kriekaard, Oud-Beijerland

Nu vindt mijn hoop zijn ankergrond

ds. H. Brons

uitg. De Banier, 116 blz., € 9,95.

Opnieuw is een bundeltje met door ds. H. Brons uit het Engels vertaalde hymnen uitgegeven. Ze zijn alle geput uit de rijke bron van de bundel van William Gadsby. De mooie titel, uit een gedicht van Johann Andreas Rothe, is tekenend voor het geheel: "Nu vindt mijn hoop zijn ankergrond".

Bundels als deze geven leiding aan het zielenleven door de boodschap te richten op een hart dat leven krijgt uit Gods Woord en geleid wordt door Gods Geest. De bundel van Gadsby is onder meer door Philpot uitgebreid, maar ook anderen hebben er liederen bijgeplaatst. In deze selectie vinden we verzen van Gadsby, Rothe, Von Zinzendorf, Toplady, Watts, Newton, Doddridge, Hart, Cowper en andere auteurs.

Een enkele correctie voor een volgende druk: In het eerste couplet is op pagina 1 in de vijfde regel het woordje 'in' weggevalen. Niet altijd is het rijmschema strak gehandhaafd, wat men overigens in het Engels ook niet altijd doet. Het woord welbehagen (pag. 32) is moeilijk in het ritme in te passen, maar zeker wel in de inhoud. Het vertalen van verzen blijft altijd moeilijk. De ene taal laat zich niet zomaar in een andere taal overzetten. Er gaan altijd zaken verloren, of er moeten woorden bij gezocht worden. Daar moet begrip voor zijn. Belangrijk is dat de dichter-vertaler eensgeestes is met de oorspronkelijke dichter en dat proeven we hier zeker. De uitgever hoopt op een grotere bundel met muziek erbij en wij met hem! Je zou wensen dat dirigenten en koren wat meer zochten naar de rijke schatten die er liggen in zulke liederen. Er is een tekstregister opgenomen, maar een inhoudsopgave zou ook geen overbodige luxe zijn.

ds. C.J. Meeuse, Arnhemuiden

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Alblasserdam en Borssele,
ds. H.J. Agteresch te Werkendam;
te Berkenwoude,
ds. H.E.P. Fortuijn te Zwijndrecht;
te Capelle aan den IJssel-West,
ds. G. Clements te Gouda;
te Chilliwack (British Columbia, Canada),
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
te Ermelo,

ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
te Houten,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
te Markham (Ontario, Canada),
ds. M.H. Schot te Hendrik-Ido-Ambacht;
te Meeuwen i.c.m. Sprang-Capelle en
Poortugaal,
ds. G.J.N. Moens te Middelharnis;
te Middelburg-Centrum,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
te Rilland-Bath,

ds. W. Visscher te Amersfoort;
te Sioux Falls (South Dakota, VS),
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn.

BEDANKT

voor Benthuizen,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
voor Ridderkerk-Slikerveer,
ds. W.A. Zondag te Dordrecht;
voor Zwolle,
ds. G. van Manen te Elspeet.

Berichten

JAARLIJKSE ISRAËLDAG

Het Deputaatschap voor Israël organiseert op 28 december de jaarlijkse Israëldag in het kerkgebouw te Tricht-Geldermalsen (Laan van Leeuwenstein 10). Aanvang is 10.00 uur; inloop vanaf 9.30 uur. Het thema is: 'Onderwijzen en onderhouden'. Gast-spreker is ds. Yuri Maerskiy, voorganger van de Joods-christelijke gemeente in Moldavië. Aan het einde van de morgen is er een bijdrage over de Makor HaTikvaschool in Jeruzalem. Tijdens het middagprogramma (vanaf 13.30 uur) zal ds. M.L. Dekker via een video een bijdrage leveren over de voortgang van het werk in de gemeente Nechama en verslag doen over de noodhulp. Ds. A. Margulis geeft via een video een update over de huidige situatie in zijn gemeente in Oekraïne. Ook is er een verhaal voor de kinderen.

Tijdens de morgenbijeenkomst is er voor de kinderen een kinderprogramma, hiervoor graag vooraf opgeven. Voor de kleinsten is er een crèche. Voor meer informatie of opgave kinderprogramma en crèche, zie www.israeldag.nl of tel. 0348-489929.

ZANGAVONDEN

Gorinchem - Grote Kerk, vr. 29 dec., 19.30 uur, oudejaarszang met Betuwse bovenstemgroep en Pieter Heykoop, orgel; leiding ds. W. Mouw; collecte voor Noodhulp Moldavië (toegang vrij).
's-Gravenpolder - Elimkerk, zat. 23 dec., 19.00 uur, mannenkoor Elim, gem. koor VZOS, jeugdkoor Jedid-Jah, Gerhard Murre, orgel.
Middelburg - Nieuwe Kerk, di. 26 dec., 19.30 uur, samengesteld mannenkoor Zeeland, Arjan Wouters, orgel; leiding

pastoraal werker G. van Veldhuisen; collecte voor stichting Winst uit Verlies en evangelisatiepost Merksem (toegang vrij).
Tilburg - Heuvelsekerk, zat. 23 dec., 19.30 uur, Jong gem. koor Sela (uit Kruijningen), Pieter Heykoop, orgel; leiding evang. H.J. van den Boogaart; collecte voor evangelisatiepost Tilburg.
Veen - Taborkerk, Mussentiend 10, vr. 29 dec., 19.30 uur, mannenkoor de Lofzang, gem. koor Comt nu met Sangh.
Zutphen - Walburgiskerk, zat. 23 dec., 19.30 uur, gem. zangvereniging Halleluja (van Geref. Gemeente Doetinchem), Erik Bakker, orgel (toegang vrij).
Zwijndrecht - Oude Kerk, di. 26 dec., 19.30 uur, zangavond t.b.v. Jeugdbond, jongerenkoor Loïs, Joost van Belzen, orgel en piano; kaarten via website Peter Wildeman.

Kerkdiensten

ZONDAG 24 DECEMBER 2023

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. F. Mulder;
Aalst 9.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen en 16.00 uur ds. B. Labee;
Alblasserdam 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder;
Alphen aan den Rijn 16.00 uur ds. P. Mulder; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds.

A.A. Brugge; **Amsterdam** 10.00 uur ds. H. Brons en 18.00 uur stud. R.T. Michielse;
Arnhem 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil;
Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Benthuizen** 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; **Berkenwoude** 10.00

uur ds. P.C. Vlot en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Bodegraven** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Borssele** 9.30, 14.00 en 18.00 uur stud. W. de Jong; **Boskoop** 16.30 uur ds. G. Clements; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Burgh-Haamstede** 15.30 uur ds. A.E. Brijder; **Capelle aan den**

IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. M. Blok; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 15.00 uur ds. P.C. Vlot; **Den Helder** 17.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; **Deventer** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Dinteloord** 10.00 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis; **Doetinchem** 9.30 uur ds. A.T. Huijser en 15.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. J. IJsselstein; **Drachten** 9.30 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Enkhuizen** 9.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. G. Beens; **Goes** 9.30 uur ds. A.E. Brijder, 14.00 uur ds. A.P. Baaijens en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Gorinchem** 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Gouda** 9.30 uur ds. G. Clements en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Goudswaard** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **'s-Gravenzande** 17.30 uur ds. P.C. Vlot; **Groningen** 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Hoofddorp** 16.00 uur ds. H. Brons; **Hoogeveen** 9.30 en 15.30 uur ds. G. van Manen; **Houten** 16.30 uur ds. W. Harinck; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; **Katwijk aan Zee** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. A. Verschuure; **Kesteren** 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Klaaswaal** 9.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug en 14.45 uur ds. M.H. Schot; **Kortgene** 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Kruiningen** 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Lelystad** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Beens; **Marknesse** 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Meeuwen** 9.30 en 15.00 uur ds. G. Pater; **Melissant** 10.00 en 18.00 uur ds. W. Mouw; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens en 14.00 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Naaldwijk** 9.30 en 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. M. Joosse; **Nieuwdorp** (locatie: Coudorp 41) 9.30 uur ds. G. Hoogerland en 14.00 uur ds. L. van der Kuij; **Nieuwe-Tong** 10.00 uur ds. K. Boeder en 15.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Nieuwerkerk** 9.30 en 15.30 uur ds. S. Maljaars; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur stud. J. Janse; **Ooltgensplaat** 9.30 uur ds. J. de Kok en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Oostburg** 19.00 uur ds. M. Boersma; **Oosterland** 10.00 en 14.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Oostkapelle** 16.30 uur ds. C. Harinck; **Oostvoorne** 10.00 en 15.00 uur stud. J. Kroon; **Oppendoes** 19.00 uur ds. J. Beens; **Oud-Beijerland** 9.30

en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 15.00 uur ds. W. Mouw; **Oude-Tong** 16.00 uur ds. K. Boeder; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur ds. A.J. de Waard; **Poortugaal** 17.30 uur stud. J. Kroon; **Poortvliet** 18.30 uur ds. J. de Kok; **Puttershoek** 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. M.H. Schot; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 uur ds. P.J. de Raaf en 15.30 uur ds. M. Joosse; **Rijssen-Noord** 18.30 uur ds. A. Schreuder; **Rijssen-West** 9.30 uur ds. S.W. Janse; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 14.30 uur ds. A. Schreuder en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rotterdam-Alexanderpolder** 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Rotterdam-Centrum** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Sint Annaland** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Slidrecht** 9.30 uur ds. P. Mulder en 18.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Soest** 19.00 uur ds. A. Schot; **Sprang-Capelle** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Terwolde-De Vecht** 9.30 uur ds. R.A.M. Visser en 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. L. van der Kuij; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. W. Visscher; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Utrecht** 10.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Siffhout; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 18.30 uur ds. W.A. Zondag; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Wageningen** 10.00 uur ds. B. Labee en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; **Westkapelle** 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Westzaan** 10.00 en 15.30 uur stud. R.T. Michielse; **Wierden** 9.30 en 15.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Woerden** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur ds. P. Mulder; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwolle** 19.00 uur stud. J. Janse.

MAANDAG 25 DECEMBER 2023 1e KERSTDAG

Aagtekerke 9.30 en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 14.30 uur stud. J. Janse; **Alblasserdam** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Berkenwoude** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Bodegraven** 10.00 uur ds. P. van Ruitenburch en 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. C. Sonneveld; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den**

IJssel-West 19.00 uur ds. M.H. Schot; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Deventer** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 en 15.30 uur stud. R.T. Michielse; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Enter** 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Ermelo** 14.30 uur ds. G. van Manen; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Gorinchem** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; **Groningen** 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 10.00 en 14.30 uur stud. W. de Jong; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.00 uur ds. H. Brons; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.00 uur ds. J. IJsselstein; **Krabbendijke** 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 15.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Meeuwen** 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Middelburg-Centrum** 15.30 uur ds. J.J. Tanis; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 14.30 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** (locatie: Coudorp 41) 9.30 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur ds. A.E. Brijder; **Nieuwerkerk** 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oostkapelle** 17.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Poederoijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Puttershoek** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rhenedorp** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur ds. J. van

Rijswijk; **Rijssen-Noord** 9.30 en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 15.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 15.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 17.00 uur ds. S. Maljaars; **Rotterdam-Alexandropolder** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 14.15 uur ds. J.M. Evers; **Rotterdam-Centrum** 10.00 en 18.00 uur stud. J. Kroon; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 14.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 14.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 9.30 uur ds. J.J. Tanis; **Sliedrecht** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Soest** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Tholen** 10.00 en 16.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 en 14.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 9.30 uur ds. D. de Wit en 15.30 uur ds. W. Silfhout; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Wierden** 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Woerden** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Yerseke** 10.00 en 16.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 en 14.30 uur ds. J. Schipper.

DINSDAG 26 DECEMBER 2023 2e KERSTDAG

Barneveld-Centrum 9.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 uur ds. J. van Laar; **De Valk-Wekerom** 9.30 uur ds. B.J. van Boven; **Deventer** 10.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Dirksland** 10.00 uur ds. K. Boeder; **Drachten** 9.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Elspeet** 10.00 uur ds. G. van Manen; **Genemuiden** 9.30 uur ds. A. Verschuure; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 uur ds. M.H. Schot; **Hoofddorp** 9.30 uur stud. J. Janse; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kesteren** 12.30 uur ds. D. de Wit; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 uur ds. G. Beens; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Nijkerk** 9.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.00 uur ds. A. Schot; **Oostvoorne** 10.00 uur stud. J. Kroon; **Opheusden** 9.30 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 9.30 uur ds. S. Maljaars; **Rhenen** 10.00 uur ds. F. Mulder; **Rijssen-Noord** 9.30 uur ds. S.W. Janse; **Rijssen-West** 9.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-Zuid** 9.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rotterdam-Centrum** 10.00 uur ds. W. Silfhout; **Scherpenisse** 9.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 uur ds. J. de Kok; **Terwolde-De Vecht** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Tholen** 10.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 uur ds. A.J. de Waard; **Waardenburg** 10.00 uur ds. G. Pater; **Westkapelle** 9.30 uur ds. C. van Krimpen; **Westzaan** 10.00 uur stud. W. de Jong.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 24 DECEMBER 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en

16.30 uur (Bijbeluur) evang. J. Krijgsman; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. A. van Setten en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN MAANDAG 25 DECEMBER 2023 1e KERSTDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 10.30 uur evang. J. Krijgsman; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 14.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN DINSDAG 26 DECEMBER 2023 2e KERSTDAG

Rotterdam (Gouwstraat 36b) 11.00 uur evang. M. Rozema.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

NIEUWJAARSCONCERT MET PIETER HEYKOOP
LAURENSKERK ROTTERDAM
D.V. ZATERDAG 13 JANUARI
Improvisaties & veel Samen zang
14.30 uur/kerk open vanaf 13.45 uur
€ 15,- / kinderen t/m 12 jaar gratis!
bij binnenkomst contant/pin • **Kerk verwarmd!**
(dit concert wordt niet uitgezonden)

Welkom terug
op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

**GAZA ZAL
VERLATEN WEZEN**
Ds. M.T. Al-Chalabi
drie actuele preken over Zefanja 2:4

bestel via:
www.gaza-zal-verlaten-wezen.nl
RED HEIFER PUBLISHING

Groote Kerk - Maassluis
SAMEN ZINGEN
MET ANDRÉ NIEUWKOOP
DV zaterdagmiddag 6 januari 2024
EVANGELIST M. ROZEMA
ALGHELE LEIDING
Bestel kaarten en meer informatie:
NAARHETCONCERT.NL

PROCESOPERATORS M/V uitgenodigd
bij **InSus B.V.** in Duiven. Samen duurzame isolatie produceren. Schoon werk, nieuwe fabriek, hecht team.
Jij gaat het verschil maken!
Kom kennis maken en vrijblijvend een dagje meelopen, welkom! Bel of app met Peter Hoekman 06-27018985.
www.insus.nl/vacatures/

Wilt u er even tussenuit? Boek dan uw vakantie in ons Boshuis in Elspeet. In voorjaar en zomer DV 2024 nog enkele weken beschikbaar. Voor meer informatie en boeken: ga naar boshuiselspeet.nl of bel/app naar 06-49496699. Welkom!

De kerkenraden van de Gereformeerde Gemeenten in Rijssen delen met droefheid mee dat is overleden haar oud-ouderling

Gradus Haase

in de leeftijd van 92 jaar.

Gedurende de jaren 1987 - 2012 heeft hij onze gemeente in de Noorderkerk, eerst als diaken en daarna als ouderling, met de liefde van zijn hart, met stichting en achting en met de hem geschonken gaven in eenvoud mogen dienen.

De Heere vertrooste en ondersteunde zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit smartelijke verlies. Hij vervulde de lege plaats met Zichzelf en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraden van:

Gereformeerde Gemeente Rijssen-Noord
Ds. A.T. Huijser, preses
H. Baan, scriba

Gereformeerde Gemeente Rijssen-West
Ds. P.D. den Haan, preses
J. Rolleman, scriba

Gereformeerde Gemeente Rijssen-Zuid
Ds. S.W. Janse, preses
J.W. Rietman, scriba

Rijssen, 13 december 2023

RIJSSEN - Gemeub. woonruimte met wasm./droger, **tijdelijk te huur**, vanaf D.V. 1 jan. 2024. Tel. 0548 513269

harkesbegrafenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

B buitenpraktijk
Mark.

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

♥ HULPVERLENING

♥ COACHING

♥ TRAINING

♥ TOERUSTING

Nieuwkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

M.B.S. BAS ANNE ZOEKT MATROOS, VOLMATROOS, STUURMAN.

Lijkt het jou leuk om al werkend door heel Nederland heen te reizen, dan zijn wij op zoek naar jou! Zaterdag en zondag vrij. Voor info: 0630237853

Rouw, eenzaam, beperking, eenverdiener of armoede? Stichting kleinsteun.nl 06-34180256. Tevens gezocht: **(jonge) maatjes, gastadressen en donateurs!**

Ruime vakantiewoningen in de mooie Duitse Pfalz. Meer info: www.beth-etham.de of 0049-6385-9255577 (vaste net) of 0049-151-57262272 (mobiel met whatsapp). We spreken Nederlands!

VACATURES

Buroinfra
INGENIEURSBUREAU CIVIELE TECHNIEK

Wij zijn een Zeeuws adviesbureau voor grond-, weg- en waterbouw. Klanten kunnen bij ons terecht voor advies, werkvoorbereiding, meetwerk en begeleiding tijdens de uitvoering

Wij zoeken:

TEKENAAR 32-40 uur

TOEZICHTHOUDER 32-40 uur

Meer informatie?
www.buroinfra.nl
info@buroinfra.nl
of bel Frans Bart:
06-43833684

OPVOLGER GEZOCHT

Hé pssst!

ONZE DIRECTEUR GAAT MET PENSIOEN

Rehobôth
VACATURE ALERT

www.rbsgenemuiden.nl

KAASTOPPER GEZOCHT!

Wij zoeken een enthousiaste collega ter versterking van ons team in onze gezellige winkel. Uren en dagen in overleg. Ben je flexibel, spontaan, enthousiast en gek op kaas? Loop dan even binnen en vraag naar Gert-Jan. Of stuur je CV en sollicitatie via mail naar: middenbaan@alexanderhoevekaas.nl

Alexanderhoeve Gert-Jan Visser
Middenbaan 72 a
2991 CT Barendrecht
Tel. 0180-615434

Boek nu chalet Gortel voor een fijne vakantie. Het hele jaar een fantastische plek. Midden op de Veluwe. Meer info op www.chaletgortel.nl of bel 0578-662229.

**TRADITIONELE OUDEJAARSSAMENZANG
GROTE KERK GORINCHEM**

D.V. VRIJDAG 29 DECEMBER

m.m.v. Betuwse Bovenstemgroep • 19.30 uur
Collecte: Noodhulp Moldavië • Toegang vrij!
Organist: Pieter Heykoop - Leiding: Ds. W. Mouw

Stolk Orgels | 1988 **35** JAAR 2023

DE SPECIALIST IN:

- DIGITALE ORGELS
- ZAAL- EN KERKORGELS
- HAUPTWERKORGELS
- VERHUUR

NIEUWERKERK A/D IJSSEL

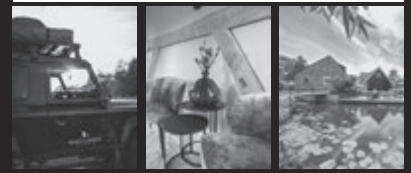
Vrijheidslaan 55

KRABBENDIJKKE
Oostpolderweg 15

0180 31 56 52 | WWW.STLOKORGELS.NL

MARIA HOEVE
HOORNAAR

**Nieuw in de
Ablasserwaard!**

VERGADEREN | OVERNACHTEN | GENIETEN

0183 - 741 030

WWW.MARIAHOEVE-HOORNAAR.NL

**EVANGELIST GEZOCHT
VOOR DOETINCHEM**

De Gereformeerde Gemeente van Doetinchem is op zoek naar een

EVANGELIST

voor de stad Doetinchem en omstreken (0,6FTE).

De evangelist is een belangrijk aanspreekpunt naar buiten toe.

Daarnaast heeft de evangelist als taak de plaatselijke gemeente toe te rusten in het evangeliseren.

Meer informatie?

www.kruisbergkerk.nl/evangelist

Vos

begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en béschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Benny Vos T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon /verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Doorlopend ruime collectie: Nieuwe en Gebruikte Orgels op voorraad.

Bezoek onze ruime showroom op afspraak.
Bel 06 - 15 295 240

Orgelcentrum Het Binnenveld
Friesesteeg 56, Rhenen, tel. 0317-612010

www.orgelcentrum.nl

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

Wegens annulering te huur: chalet in Elspeet, 2 personen €350 p.w.
Meerdere personen mogelijk.
23 - 29 dec. / 29 dec - 5 januari
Voor meer info: 0613511616

Word vriend en steun de Stichting!
NL35 ABNA 0548 9879 20

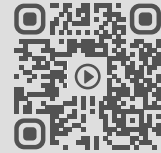
De enige troost ook voor het Duitse volk?

Help mee de waarheid terug te brengen!

Stichting Vrienden van
Heidelberg en Dordrecht

Meer informatie? → www.svvhed.org

Bekijk het verhaal van **Halina** en besteed uw eindejaarsgift aan diaconale hulp in Oekraïne!

15,-

Voedsel-pakket

35,-

Kachel & brandstof

75,-

Medisch pakket

Rekeningnummer

NL52 INGB 0000 3074 47
o.v.v. Eindejaarsactie Oekraïne.

bijzondere noden

handen van de kerk

Wij zoeken voor onze scholen in Nunspeet voor de periode april-juli 2024

2x LEERKRACHT GROEP 2
(vervanging zwangerschapsverlof)

Kijk op stuijvenbergschool.nl/vacatures
of op ridderschool.nl/vacatures
voor meer informatie.

RST
Zorgverleners

VACATURE

Maak jij het verschil voor onze zorgverleners?

- Teammanager Huishoudelijke Ondersteuning
- Teammanager Wijkverpleging
- Financial controller
- BI-specialist (zorg)data

BEKIJK AL ONZE VACATURES!

+ **werkmettalent**

Ontmoet ons op hét Christelijk Loopbaanevent!

 Vrijdagmiddag **5 januari** én zaterdag **6 januari 2024**

 AFAS in Leusden

Het event wordt georganiseerd door het Reformatorisch Dagblad en WerkMetTalent en zit vol met lezingen, workshops en een banenmarkt voor inspirerende ontmoetingen.

Thema:

'Wat is wijsheid?'

Zien wij jou daar?

Ga voor meer informatie naar christelijkloopbaanevent.nl

www.werkmettalent.nl

Op zoek naar een vertrouwenspersoon?

Jacco Hoekman | 06-20222065
www.jhoconsulting.nl

Acidophilus Plus (NeoLife) - probioticum:

- * ondersteunt een goede darmwerking
  - * verhoogt de weerstand tegen ongunstige bacteriën en schimmels
- Dec-aanb. | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl
Kortingscode: **pro12**

Begrafenisverzorging M. van Hees

078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke overtuiging verzorgen wij alleen begrafenissen.

Hoeksche Waard en omgeving

vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com

www.begrafenis-hoeksewaard.nl

Probeer de RD-app gratis!

 Scan mij

Scan de QR-code of ga naar rd.nl/app

 ONTDEK HET OP Google Play
  Download in de App Store

Het **team** van de **Jeugdbond** bedankt u.

Meer weten?
In de video vertellen we welke plannen we hebben.

verbindt jongeren

MANNENZANG

... OOK ONZE KLEINE MANNEN (VANAF 8 JR)
RIJSSEN

D.V. zaterdag 27 januari 2024
aanvang 19.00 uur
kerk open 18.30 uur

Dick Slagman
orgel

Ds. A.T. Huijser
meditatie

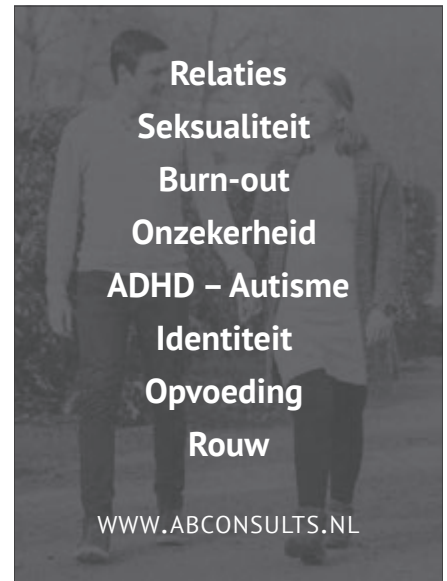
Collecte t.b.v. Bijzondere Noden
en
Bijbel binnen bereik

Toegang vrij!
niet-ritmisch

Noorderkerk
Molenstalweg 21

Meld je aan via: mannenzangrijssen.com

Mooi weekboek 'Gods verborgen omgang vinden', Ps. 1-25. Meditaties: ds. D.W. Tuinier en C.H. Spurgeon.
Schilderijen: Henk van den Brink.
www.ramshoorn.nl

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

Mooie vakantiestek boeken?

De christelijke vakantiesite
voor huur en verhuur.
Kijk op www.mijnvakantiestek.nl

D.V. heel december 3e tweedehands boek gratis*, in de winkel en online.

Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek.
www.deboekenkamer.nl

herhaalde oproep →

De Ds. Joh. Groenewegenschool in Werkendam is op zoek naar een

DIRECTEUR-BESTUURDER (3-5 DAGEN)

die verbindend en met daadkracht leiding wil geven aan onze mooie school.

De Ds. Joh. Groenewegenschool is een school met 500 leerlingen waarin met overtuiging gewerkt wordt aan identiteitsgebonden onderwijs. Wij zoeken een leider die met enthousiasme verder wil bouwen en het team hierin weet mee te nemen.

Wij bieden een school met een stabiel team, een overzichtelijke organisatiestructuur en een mooi schoolgebouw. De teamleiders hebben een duidelijke leidinggevende positie in hun bouwteam, waardoor de nieuwe directeur-bestuurder zijn aandacht kan leggen bij algemene directietaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden.

Reageer gerust!

Neem contact op met W.H. (Wim) Heenck (directeur-bestuurder a.i.) voor een kennismakingsbezoek: 06 49 409 168.
Solliciteren kan tot D.V. 13 januari 2024.

Ds. Joh. Groenewegenschool
voor basisonderwijs
op Gereformeerde grondslag

Meer informatie en profielschets
op groenewegenschool.nl

 Familystream

De grootste reformatorische muziek- en luisterboekcollectie

Luister nu gratis 1 maand mee!

Ontdek hoe het werkt op www.familystream.nl

Kraamzorg in een vertrouwde sfeer
Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit.

Meer informatie: 0187-48 91 73
Aanmelden: www.shgzorg.nl

Wij zoeken oproepkrachten. Interesse?
zorgmanager@shgzorg.nl - 06 40 95 37 61

VOOR ALLE REINIGING & DESINFECTIE

DESINFECTIEWINKEL.NL

 GEZINSCAMPING IN FRIESLAND

- Bosrijk gebied tussen de **Friese Meren**
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

 VAN DER WILT RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR AAN HUIS

06 - 36 29 43 14
wiltraamdecoratie.nl

'Is je last te zwaar en ben je toe aan een adempauze? Wij bieden je een oase. Een plek van rust, structuur, ontspanning en bezinning. Met pastorale en psychosociale begeleiding in een kleinschalige setting.'

Dank voor het vertrouwen en uw steun!
Gezegende Kerstdagen en een Voorspoedig Nieuwjaar

www.diaconalgastenhuisdeoase.nl **de Oase**
diaconaal gastenhuis

"Als het leven om een adempauze vraagt"

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Worden als een kind

We leven in een bijzondere tijd van het jaar. In deze weken denken we na over mensen in het Oude Testament die al vitzagen naar de komst van de Heere Jezus op deze aarde.

Ook voor kinderen en zuigelingen wilde de Heere naar deze aarde komen! Hij lag in de kribbe als Zaligmaker, om Zijn volk van hun zonden te verlossen. Hij kwam als Kind om kinderharten te vernieuwen. En Hij vraagt van ons om te worden als een kind. 'Voorwaar zeg Ik u: Zo wie het Koninkrijk Gods niet zal ontvangen als een kindeken, die zal geenszins in hetzelfde komen' (Luk. 18:17).

Een kind gelooft dat wat gezegd wordt de waarheid is. Zo is het ook als de Heere in je leven gaat werken. Dan ervaar jij Wie God is, dat Zijn Woord de waarheid is, maar óók Wie Hij wil zijn voor een kind dat voelt zondig te zijn en dat het Kind in de kribbe nodig heeft: Heere, bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn!

Waar zie jij allemaal naar uit in deze maand? Wat bijzonder dat we mogen leven in de adventstijd. Een tijd waarin we mogen uitzien. De dichter van Psalm 123 (berijmd) zegt: 'Tot Hij ook ons genadig zij'. Dat was zijn uitzien. Ken jij dit uitzien? Mag Hij al in je hart wonen en werken? Mag je door genade zeggen: Ik ben geworden als een kind? Dán mag je zeker weten dat Hij niet alleen in Bethlehems stal geboren is voor anderen, maar ook voor jou! Dat wonder wordt alleen maar steeds groter. Zullen we samen Hem aanbidden? Net als de wijzen uit het oosten en de herders in Efratha's velden. Dat gun je toch iedereen? ♦

Leestip: Lukas 18:15-27

A. Janse-Pieterman, Rijssen

Uit:

Het levenslied van Robert

Op weg naar het land Israël bekijken de Schotse predikanten het drukke stadsleven in Alexandrië. Robert heeft weer genoeg te vertellen in zijn brieven.

'Telkens ontmoeten we andere mensen, maar meestal kunnen we ons niet verstaanbaar maken. Och, kon ik in hun taal spreken en hun de zaligheid verkondigen. Des te inniger roep ik uit: Uw Koninkrijk kome!'

Twee vrouwen zitten aan een tafeltje in een hotel ergens in Egypte en kijken geboeid naar de vier predikanten die hun maaltijd gebruiken. 'Ik heb hun gesprek afgeluisterd', zegt de één. 'Het zijn predikanten uit Schotland die een reis naar Israël maken. Ik wil niks van christenen weten, maar deze mannen hebben iets bijzonders'.

'Je hebt gelijk', zegt de ander. 'Ik heb altijd gedacht dat christenen huichelaars waren, maar vooral die jonge, magere man lijkt wel een profeet'. Het reisgezelschap heeft er geen erg in dat ze besproken worden. Ze buigen zich over een landkaart om zich op de woestijnreis voor te bereiden.

Ze vinden twee Egyptische jongens, Ibrahim en Achmed, die hen als tolk met een aantal jongens en ezels in de woestijn zullen begeleiden. Er moeten wel duidelijke afspraken worden gemaakt met de begeleiders, want de jongens menen dat de reizigers aan enkele uren slaap per nacht genoeg hebben! Het vraagt een goede voorbereiding om door de woestijn te trekken. Ze zijn druk in de weer om een lijst op te stellen van wat ze allemaal nodig hebben. In Marseille hebben ze al luchtige kledingstukken en strooien hoeden aangeschaft.

Nu kopen ze tapijten, die als bedden moeten dienen en zware dekens, om zich in te wikkelen en zelfs kussens. Misschien kan de Schotse omslagdoek ook nog diensten bewijzen? Robert moet aan Jakob denken die in Bethel kussen noch deken had, maar wel een door de Heere gezegende slaapplek. Ze kopen ook twee tenten, wat voedsel en keukengereedschap.

In de vroege morgen van 25 mei 1839 zetten ze hun reis voort. De ezels worden ingewisseld voor kamelen, begeleid door bedoeïenen. ♦

vervolgverhaal | M.H. Karels-Meeuse - uitg. Den Hertog

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Volgorde van de Namen van de Middelaar

Is er verschil of men (en ik bedoel het eerbiedig) zegt 'Jezus Christus' of 'Christus Jezus'?

Persoonsnaam

Meestal gaat in de Heilige Schrift de naam 'Jezus' voorop als beide heerlijke Namen tegelijk gebruikt worden. Dat is niet verwonderlijk! Vanuit de hemel krijgt Jozef de boodschap hoe hij het Kind Dat Maria verwacht, moet noemen: 'En zij zal een Zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten JEZUS; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden (Matth. 1:21). Een pelgrim naar Sion mag vanuit onze Heidelbergse Catechismus belijden met Zondag 11: 'Omdat Hij ons zalig maakt en van al onze zonden verlost; daarbenevens, dat bij niemand anders enige zaligheid te zoeken of te vinden is.'

Die naam zegt dus allereerst dat Hij geboren moest worden voor een zondaarsvolk. In Zijn naam komen de zonden van de Zijnen uitdrukkelijk naar voren. Wat voor betekenis heeft die naam voor mensen die geen zonden bij zichzelf ontdekken? Wat moeten mensen die in eigen oog rechtvaardig zijn, doen met een Jezus Die gekomen is om Zijn volk te verlossen van hun zonden?

Die Naam Jezus is dus een heel bijzondere naam. Tegelijk is het ook de meest 'gewone' naam van de Heiland. Het is Zijn Persoonsnaam, of eenvoudiger: Zijn roepnaam. Maar dat geeft tegelijk een heerlijke aanwijzing: het is de naam waarmee we Hem mogen aanroepen. Als een overtuigde zondaar de nood leert kennen en de schuld gaat voelen over zoveel 'ongerechte dingen', krijgt Zijn naam betekenis. Dan gaan we met de blinde Bartiméüs roepen: 'Jezus, Gij Zone Davids, ontferm U mijner' (Mark. 10:47). En wie Hem aanroept in die nood, vindt Zijn gunst oneindig groot.

Ambtsnaam

Nu was het de vraagsteller opgevallen dat de Bijbel niet alleen spreekt over 'Jezus Christus', maar ook af en toe

over 'Christus Jezus'. Dan staat dus die andere Naam 'Christus' voorop. Zondag 12 stelt de vraag: 'Waarom is Hij Christus, dat is een Gezalfde genaamd?'. Het antwoord is om te spellen: 'Omdat Hij van God den Vader verordineerd is, en met den Heiligen Geest gezalfd, tot onzen hoogsten Profeet en Leraar, Die ons den verborgen raad en wil Gods van onze verlossing volkomenlijk geopenbaard heeft; en tot onzen enigen Hoge priester, Die ons met de enige offerande Zijns lichaams verlost heeft, en voor ons met Zijn voorbeding steeds tussentreedt bij den Vader; en tot onzen eeuwigen Koning, Die ons met Zijn Woord en Geest regeert, en ons bij de verworven verlossing beschut en behoudt'. De Naam 'Christus' noemen we wel: Jezus' ambtsnaam, die vooral wijst op wat Hij wil doen in de harten en levens van de Zijnen.

Als de Heilige Schrift nu deze Naam vooropzet, is het de bedoeling om de nadruk te leggen op Zijn ambtelijke bediening in verloren en verkoren zondaarsharten. Al blijven beide heerlijke namen zeer aan elkaar verbonden, zoals dat geldt voor alle namen van de Middelaar. En allen die de Heere vrezen, krijgen al die zo gepaste namen lief.

Lezer (es), kent u de rijkdom van Paulus' belijdenis? Hij noemt in 1 Timotheüs 1:15 beide namen van de Middelaar: 'Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben'.

Met de Lofzang van Maria (vers 3, ber.) stemmen we in:

*Hoe heilig is Zijn Naam!
Laat volk bij volk te zaam
barmhartigheid verwachten. ♦*

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.